Humanist

1 februari 1980
35e jaargang nr. 2

Tweewekelijkse uitgave
van het
Humanistisch Verbond

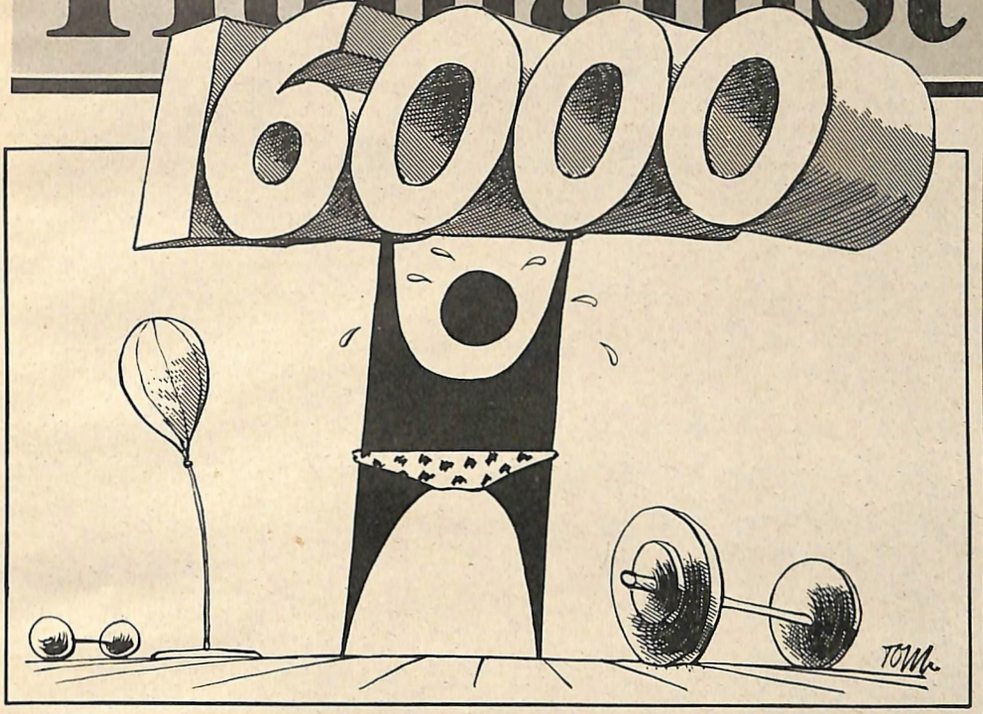

Het H.V. telt meer dan zestienduizend leden. Deze voor het H.V. historische grens werd begin dit jaar overschreden. Het Verbond groeit. En zal met uw hulp blijven groeien. Voor informatie of opgave telefoon 030 - 31 81 45.

Aktievere deelname van humanisten aan onderwijs

Het begint er eindelijk op te lijken dat de humanistische stroming in Nederland die plaats in ons onderwijsstelsel kan gaan innemen die haar toekomt. Niet door mee te verzuilen met katholieken en protestanten, maar door zich in te zetten voor een werkelijk pluriform openbaar en daarmee gelijk te stellen onderwijs.

De Tweede Kamer heeft met instemming van minister Pais besloten met ingang van dit jaar één miljoen gulden uit te trekken voor opleiding, studie en begeleiding van humanistisch vormingsonderwijs-gevenden. Terwijl tot nu toe vergelijkbare godsdienstige voorzieningen door de overheid werden gesubsidieerd, moest de humanistische beweging dat zo goed als geheel uit eigen zak betalen.
Die onrechtvaardigheid wordt nu rechtgetrokken voor wat betreft opleiding, studie en begeleiding. Helaas nog niet wat de vergoeding van de hvo-gevenden betreft, zodat er nog steeds geen goede rechtspositieregeling mogelijk is. Gelukkig hebben de Vereniging voor Openbaar Onderwijs en de onderwijsvakbond ABOP zich al achter het HV-streven geschaard ook dat voor elkaar te krijgen. Het is te hopen dat ook PvdA, D'66 en VVD zich zullen inzetten voor een werkelijk levensbeschouwelijk pluriform onderwijs. De voortekenen bij D'66 en VVD zijn gunstig. Over het PvdA-standpunt bestaat in humanistische kring enige ongerustheid. Zo heeft PvdA-onderwijsman Van Kemenade nog onlangs gezegd dat het openbaar onderwijs geen voorrang mag hebben als bij sluiting van scholen óf een openbare óf een konfessionele school kan blijven bestaan. Humanistische socialisten doen er goed aan in hun partij er op aan te dringen dat konfessionele monopolies in het onderwijs bij schoolsluiting voorkomen gaat worden.
In ieder geval kan de opleiding van hvo-gevenden nu goed ter hand worden genomen. De huidige hvo-applikatiekursussen zullen worden omgezet in zo'n zeven regionaal gespreide tweejarige opleidingen. De opleiding geestelijk werk zal vier jaar gaan duren, zodat na twee gemeenschappelijke jaren gekozen zal kunnen gaan worden tussen drie afstudeerstromen: geestelijke verzorging, geestelijke vorming en humanistisch vormingswerk. Om de beroepsmogelijkheden van de afgestudeerden zo groot mogelijk te maken, wordt er naar gestreefd bij voorkeur twee bevoegdheden aan gediplomeerden toe te kennen. Iemand kan dan b.v. geestelijk verzorger in een ziekenhuis zijn en daarnaast hvo op een middelbare school geven.
Ook op universitair nivo zal onze aanwezigheid worden versterkt. Het ligt in de bedoeling al onze opleidingen zoveel mogelijk onder te brengen in één instelling, een Humanistisch Opleidings Instituut – nieuwe stijl.
Daarnaast wordt voor studie en begeleiding gedacht aan een Humanistisch Pedagogisch Centrum, dat evenals het HOI bij voorkeur ook in Utrecht gevestigd zou moeten zijn. Die begeleiding vraagt extra aandacht omdat door het ontbreken van een goede vergoedingsregeling met zeer veel deeltijdbanen rekening moet worden gehouden. Wat de studie betreft, gaat het vooral om de leerplanontwikkeling.
Er zal in de nabije toekomst ook van onze leden een grote inzet worden gevraagd om het hvo goed van de grond te krijgen. Bent u lid van een politieke partij die zich nog niet achter de vergoeding van het hvo heeft geplaatst (b.v. de PvdA)? Woont u in een gemeente waarin nog geen hvo wordt gegeven? Zitten uw kinderen op zo'n school? In de Vereniging voor Openbaar Onderwijs wordt in het beleidsplan '80 ook aandacht besteed aan een betere rechtspositie voor hvo-gevenden. Dit plan zal in de afdelingen van de VOO worden besproken en u kunt dus ook in deze organisatie invloed uitoefenen op het in de toekomst nog beter funktioneren van het hvo.
Wilt u wellicht zelf hvo gaan geven in uw eigen omgeving? Vraag inlichtingen bij de HVO-dienst in Utrecht (030 - 31 81 45 – toestel 21 – 's middags) en laat blijken dat het humanisme in ons onderwijs niet langer te negeren valt.

Rob Tielman

IN DIT NUMMER

Jan de Leede informeert de lezers over het hoe en waarom van kadervorming in het Humanistisch Verbond op ..... pag. 2
We vervolgen onze reeks kennismakingen met HV-funktionarissen met als eerste dit jaar vormingsleidster Ila Schoutsen. Lex Jansen reisde even met haar mee door vormingsland ..... pag. 3
Psychiater Jan Foudraine. Wie kent hem niet van zijn boek „Wie is van Hout?" Jan zegt zijn waarheid in Poona te hebben gevonden. Albert Nieuwland zet daar vraagtekens bij ..... pag. 4 en 5
Frans van der Made las het boek van de VVD-er Van Dijk „Vanwaar en waarheen", een titel die te hoge verwachtingen wekt ..... pag. 7

Kadervorming in het Humanistisch Verbond

Reeds ruim een jaar wordt er in het Verbond gesproken over de noodzaak meer aandacht te besteden aan de kadervorming en ook in de Beleidsnota 1979 staat dit punt hoog genoteerd. Geen wonder dus, dat er al aktiviteiten worden ondernomen onder het etiket ,,kadervorming'', terwijl er tegelijk in Utrecht wordt gewerkt aan de voorbereiding van een systematische, grondige en gekoördineerde aanpak van deze aktiviteiten. Intussen rijzen er bij de besturen van de gemeenschappen allerlei vragen op dit gebied en het leek ons dus hoog tijd u eens nader te informeren over de huidige stand van zaken. Let wel, enerzijds is de zaak nog in ontwikkeling, anderzijds valt er over een aantal aspekten wel degelijk iets konkreets te vertellen.

Waar praten we eigenlijk over? **Onder kadervorming verstaan wij systematische aktiviteiten, die er op gericht zijn mensen te leren hoe zij bepaalde taken moeten uitvoeren.** Precies zoals dat bij alle beroepsscholing ook plaatsvindt. Er wordt wel eens gesuggereerd, dat vrijwilligerswerk eigenlijk ongeschoold werk is. Dat is een misvatting. Als vrijwilligerswerk op een onbekwame wijze wordt uitgevoerd, leidt dat gewoonlijk tot mislukking. Een andere misvatting is, dat dat leren misschien wel erg moeilijk is. Het is niet moeilijk, maar er moet wel enige moeite voor worden gedaan.

Het werk in en vanuit het Verbond wordt uitgevoerd door vele tientallen beroepskrachten en vele honderden vrijwilligers. De beleidslijn is, dat van vrijwel alle beroepskrachten wordt geëist dat zij het HOI-diploma bezitten of verwerven. HVO mag alleen worden gegeven door mensen, die een applikatiekursus met goed resultaat hebben gevolgd. In dit stuk richten we ons verder alleen op kursussen voor vrijwilligers. Het vrijwilligerswerk in het Verbond kan worden onderscheiden in **verschillende groepen taken** en het ligt voor de hand, dat het kursuswerk speciaal gericht is op die takenpakketten, waarbij ons tevens plaats aanwezig lijkt voor een algemeen oriënterende basiskursus voor iedereen.

Volgens de algemene hoofdindeling van de werkzaamheden van het Verbond: vorming, verzorging en organisatie/bestuur moeten we in het kaderkursuswerk een onderscheid maken tussen kursussen voor bestuurs- en organisatiewerk, voor de uitvoering van vormingswerk en idem geestelijk hulpverleningswerk. Voor deze verschillende groepen zijn ook verschillende funktionarissen aangesteld, die het kursuswerk op hun eigen terrein moeten verzorgen.

Het lijkt ons een redelijke eis, dat **kaderkursussen effektief** moeten zijn, resultaten moeten opleveren. Dat leidt tot een aantal praktische punten, die onze aandacht vra-

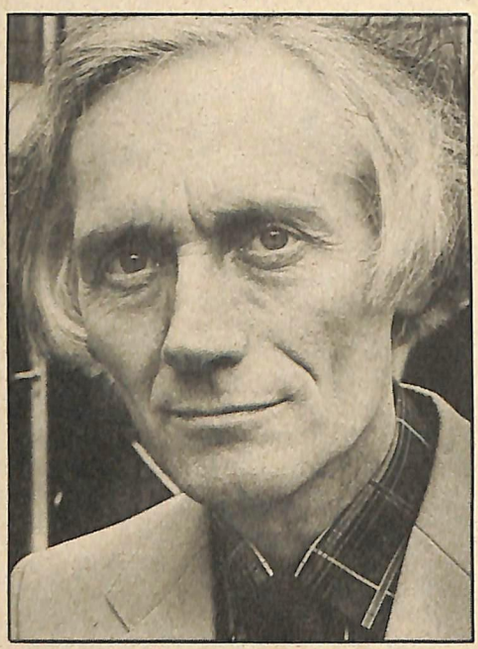

Organisatie-sekretaris Jan de Leede

gen. In de eerste plaats dienen de besturen van de gemeenschappen steeds te worden betrokken bij de werving van deelnemers. Enerzijds omdat zij straks verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het werk, anderzijds omdat zij een oordeel van dichtbij hebben over de potentiële geschiktheid van belangstellenden voor een bepaalde kursus, die ook aktief kunnen werven en tenslotte omdat het de taak is van de besturen om opgeleide kursisten straks ook bij het werk te betrekken. Het lijkt ons dus nodig om aanstaande kursisten met een marge van een redelijke tolerantie te selekteren. Tenslotte zijn er ook mensen, die voor een bepaalde taak niet geschikt zijn. Daar zijn die mensen in het geheel niet minder om waard, maar je moet ook zorgen, dat het werk niet minder waard wordt. Er mogen ook eisen worden gesteld aan de aangeboden programma's: deelnemers en besturen mogen na afloop heel legitiem de vraag stellen: ,,wat heb ik'' of ,,wat hebben onze kursisten'' nu precies geleerd? Voorts dienen kursussen zo te worden georganiseerd, dat zij voor zoveel mogelijk potentiële kursisten toegankelijk zijn.

Kursussen van vier volle dagen achtereen vallen daar ons inziens duidelijk buiten. Tenslotte is het kostenaspekt van dit werk nog niet geheel duidelijk. In principe zijn wij van mening, dat de kosten van de scholing van vrijwilligers, die reeds aanmerkelijke offers brengen aan vrije tijd en energie, door de organisatie moeten worden gedragen. Dat kan betekenen, dat er ook wel eens een bijdrage kan worden gevraagd van de gemeenschappen, die er goed aan doen daarvoor een post ,,kaderscholing'' op hun begroting te plaatsen.

Tenslotte de vraag: **,,wat gebeurt er nu eigenlijk al?''** Kaderscholing moet gebeuren in twee vormen: kursussen en schriftelijk materiaal. Aan schriftelijk materiaal (taakbeschrijvingen en handleidingen) is er reeds een kollektie beschikbaar en er wordt gewerkt aan verdere uitbreiding. Zo verscheen heel recent een nieuwe taakbeschrijving voor penningmeesters en zullen zeer binnenkort ook dergelijke beschrijvingen voor voorzitters en sekretarissen gereed komen. De Dienst plaatselijke geestelijke verzorging is thans bezig met het geven van kursussen in het voeren van gesprekken die op geestelijke hulpverlening zijn gericht. Voorts houdt ook de funktionaris voor het vormingswerk volwassenen zich bezig met kadervorming, waarbij een punt van zeer ernstige zorg is, dat slechts zeer weinig mensen in het Verbond er kijk op hebben hoe dat onderdeel effektief moet worden geprogrammeerd. Verheugend is te zien hoe onze funktionaris voor de samenlevingsopbouw in het Rijnmondgebied regionaal een volledig pakket kaderkursussen organiseert en tenslotte attenderen wij op de ,,School voor vrijwilligers'', die het Nivon organiseert en die zeker ook van betekenis is voor vrijwilligers uit het verbond.

U ziet, er valt over kaderscholing al heel wat te zeggen. Er is reeds een begin mee gemaakt en er wordt gewerkt aan de verdere ontwikkeling in de overtuiging, dat een goed geschoold kader onmisbaar is voor de verdere ontplooiing van het werk van het Humanistisch Verbond en van het humanisme in Nederland. Bovendien doet u dit werk ook persoonlijk met meer plezier als u over de vaardigheden beschikt om goed werk uit uw handen te laten komen.

Jan de Leede

Humanist

Eindredakteur: Hes van Huizen

Humanist is een uitgave van het Humanistisch Verbond Oudegracht 152, Utrecht
Redaktieadres:
Postbus 114, 3500 AC Utrecht
Telefoon: 030: 318145.
Abonnementsprijs voor niet-leden ƒ 20,– per jaar t.n.v. Humanistische Pers postgiro 58, Utrecht.

Gedrukt op kringlooppapier bij Brouwer Offset bv, Utrecht.

DERDE POLITIEKE FORUMBIJEENKOMST OVER MINDERHEDEN

Op donderdag 14 februari zal in Eindhoven de derde politieke forumbijeenkomst worden gehouden in een cyclus van vier, georganiseerd door het Humanistisch Verbond.

Deze derde bijeenkomst heeft als thema ,,Minderheidsgroepen''.

Als inleiders zullen achtereenvolgens optreden Aad Kosto (PvdA), Ed Nijpels (VVD) en Laurens Jan Brinkhorst (D'66).

De bijeenkomst vindt plaats in de ,,Holliday Inn'', Montgomerylaan 1, in Eindhoven. Dus donderdag 14 februari, aanvang 20.00 uur, toegang gratis. Iedereen is welkom.

Vormingsleidster Ila Schoutsen:

„Kritiek wordt binnen het H.V. nog te vaak als een aanval opgevat"

„Ik ben Ila Schoutsen, landelijk funktionaris voor de kadervorming. Ik kom net terug uit Zeeland, waar we gesproken hebben over het thema „Wat is Humanisme?" Ik ga zoveel mogelijk het land in, omdat ik het van mezelf arrogant zou vinden als je de groepen in het land slechts vanuit Utrecht „helpt". Ik vind dat ook de hoofdbestuurders van het HV heel goed op de hoogte moeten zijn van wat er overal zoal leeft, maar vraag me af of dat wel voldoende het geval is."
Ze is een kleine vrouw en heeft een ekspressieve manier van vertellen, met haar handen zegt ze minstens zoveel als met haar gezicht en haar wel gekozen woorden.

Aan de muur hangen afbeeldingen van allerlei oude lokomotieven. „Ik ben dol op reizen en houd heel veel van stations. Een station vind ik altijd mooi, niet zozeer om hoe het eruit ziet, maar om wat er gebeurt, geloof ik."
Er wordt een verschil gemaakt tussen „Vorming Volwassenen" en „Kadervorming". Wat moet je je voorstellen bij „Vorming Volwassenen"?
Ila Schoutsen: „Vorming Volwassenen is eigenlijk „Emancipatie", al heb ik gemerkt dat je heel voorzichtig moet zijn met die term, omdat hij nogal zwaar beladen is. Ik bedoel ermee dat mensen zichzelf zo „vrij" maken, los van allerlei belemmerende faktoren, dat ze zelf dingen kunnen gaan ondernemen. Dit blijft vaag, daarom een voorbeeld:
Een meeuw staat aan het strand en heeft honger. Wat doe je? Je kunt hem een visje geven, maar dan heeft hij de volgende dag weer honger. Je kan hem echter ook leren vissen, zodat hij voortaan geen honger meer hoeft te lijden, hij kan zelf voor zijn voedsel zorgen.
Dat is vorming.

Open staan voor kritiek

Wat de Kadervorming betreft, mik ik op persoonlijkheden. Dat zijn voor mij mensen, die zich bewust zijn van en kunnen omgaan met hun ratio, hun gevoel en hun gedrag. Die drie grootheden vormen je samen, maar je moet ze ook als aparte grootheden kunnen onderscheiden. Daarbij wil ik nog eens zeggen dat de ratio niet, zoals nog steeds gebeurt, moet worden overgeaksentueerd.
We moeten met z'n allen nog zo ontzettend veel leren. Als je ziet hoe we met elkaar omgaan in intermenselijke relaties, dan verbaast het mij eigenlijk niets dat er zoveel geweld, zoveel oorlogen op de wereld zijn. In dat licht bezien, vind ik persoonsvorming dan ook net zo belangrijk als maatschappelijke vorming."

Ila Schoutsen: „Ethische zaken worden op het politieke vlak vermorzeld".

interview HUMANIST

Ze kijkt een tijd naar buiten. Dan gaat de telefoon. Of we nog iets willen drinken.
„Het lijkt een open deur intrappen als je zegt dat mensen zich meer voor elkaar moeten openstellen, maar dat is het, helaas, nog steeds niet. Ik vind dat de gemeenschappen en het hoofdbestuur veel kritischer ten opzichte van elkaar zouden moeten staan, want als je open staat voor elkaars kritiek, kan je daardoor steeds verder komen. Kritiek wordt echter nog te vaak als een aanval opgevat en dan brengt het niemand verder.

Roep om richtlijnen

Je doet dit werk alleen?
Ila Schoutsen: „Nee, ik heb het vier jaar alleen gedaan, maar nu is er een begeleidingskommissie, die als klankbord fungeert. Eerst heb ik me verzet tegen zo'n kommissie, ik ervoer het als kontrole op mijn werk van buitenaf, terwijl ik vond dat ik gekontroleerd moest worden door de groepen in het land. Nu bestaat dit adviserende kollege uit mensen uit het land waar ik mee werk en zo vind ik het heel prettig. Daarnaast heb ik nu ook een assistente, Margreet de Leeuw die me twee dagen in de week bijstaat, daarvoor nog niet wordt betaald. Ik hoop dat ze betaald gaat worden, omdat ze nu al onmisbaar is. Dat vind ik geweldig van Margreet. Ik kan je wel vertellen dat ik na vier jaar, waarin m'n werkveld enorm is uitgebreid, een sterke behoefte heb aan een vaste medewerkster!
Ik geloof dat het kenmerkend voor het Verbond genoemd kan worden dat ik tot januari van dit jaar de enige agoge was. Vorming – dat immers ook mel zelfkritiek heeft te maken – is niet populair binnen het Verbond, wat de ratio soms al te hoog in het vaandel voert. Vanuit de Gemeenschappen is de roep om richtlijnen, om regels vaak te groot, vind ik. We moeten meer leren dingen te laten."

Ook kursusleider

„Behalve koördinator, ben ik ook kursusleider. Ik geef kursussen aan aktieve humanisten. Humanisten moeten meer als zodanig naar buiten treden, maar dat is niet altijd even gemakkelijk.
In één van die kursussen zat een direktrice van een bejaardentehuis. Zij wil vanuit een humanistische levensovertuiging – wat inhoudt dat je ook in je gedrag en emoties humanist bent – prettig werken binnen het bestuur. Daar heeft ze echter een felle tegenstander. Het praten binnen een gespreksgroep over hoe je daar op reageren kan, helpt je je eigen humanistische overtuiging konkreet vorm te geven en uit te dragen.
De konfrontatie van verschillende vormingswerkers, die elkaar in gespreksgroepen ontmoeten, doet nuttige ideeën sneller verbreiden. Vandaar dat ik mijn werk als kursusleider minstens even belangrijk vind als m'n werk als koördinator."

Politiek op menselijk nivo

*„Het Humanistisch Verbond is geen politieke partij en houdt zich niet met politiek bezig", schrijft Rob Tielman in de „Humanist" van 1 oktober. Toch hebben jullie nu vier politieke forumbijeenkomsten georganiseerd. Waarom?*Ila: „Politiek zou je anders kunnen bedrijven dan zoals dat nu in de meeste gevallen gebeurt. Je zou het meer op menselijk nivo moeten brengen. Als gevolg van de manier waarop nu de politiek wordt bedreven, worden ethische zaken op het politieke vlak vermorzeld. Uit partij-politieke overwegingen stemt men voor of tegen bepaalde voorstellen ethische zaken betreffend, niet omdat men vanuit zichzelf nu zo voor of tegen zo'n voorstel is.
Dat vind ik geen goede zaak; je moet je eigen mening durven te behouden, binnen welke partij dan ook.
Ik had het er daarnet over dat kritiek niet steeds als een aanval gezien moet worden. Als je dat binnen de politiek ook zo kan ervaren, is het best mogelijk met verschillende politieke overtuigingen toch allebei humanist te zijn. Vanuit die overtuiging was het heel goed mogelijk die politieke forumbijeenkomsten te organiseren. Wellicht kan ik je nog een keer vertellen wat onze bevindingen geweest zijn. . ."

Lex Jansen

De topervaring van psy

Van 'Wie is van hout' tot a

Albert Nieuwland begon Jan Foudraines tweed ken, Baarn 1979) met een dubbel gevoel te leze herinnering aan Foudraine's eersteling: ,,Wi iemand in Nederland, die héél eerlijk, persoonli wist te vertellen – wat we allemaal wel zo'n beet verkeerde weg zaten. Foudraine bekritiseerde psychiaters als onaantastbare priesters mensen de vraag: Wie is er nu eigenlijk van hout? De sc als een stuk hout behandeld wordt of de psychi land had, was dat van irritatie. Het was bij he TV-optredens, waarbij bij Nieuwland de indr Foudraine nu als 'Swami Deva Amrito' in ora zijn borst in het nieuws probeerde te komen o Foudraine heeft Albert Nieuwland ook tijdens misschien juist de irritaties geweest die hem aa uiteindelijk veel heeft gedaan. Albert Nieuwlan student raadsman en docent aan het H.O.I.

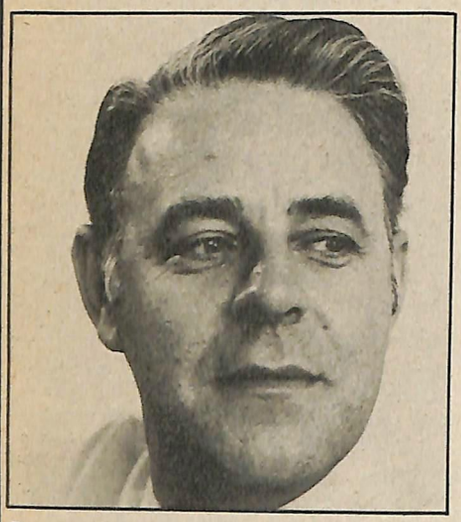

De psychiater Jan Foudraine

Ervaringen van Foudraine
Foudraine beschrijft – wederom heel persoonlijk en eerlijk – allereerst zijn ervaringen als ,,de'' Foudraine van ,,Wie is van hout?''. Aan de ene kant probeert hij tevergeefs tegemoet te komen aan de veel te hoog gespannen verwachtingen van mensen, die in hem de grote vernieuwer in de psychiatrie zien. De vinger op de wonde leggen is nog wat anders dan haar genezen. Aan de andere kant komt hij vreselijk alleen en geïsoleerd te staan door de beleefde en onbeleefde pogingen vanuit de officiële psychiatrie om hem te negeren.

Uit balans
Jan Foudraine begint aan zichzelf te twijfelen: wie is hij: vernieuwer of nieuwlichter? Is hij in zijn kritiek niet te ver gegaan: hij heeft immers niet voorzien wat voor onrust hij in de psychiatrische wereld teweeg zou brengen. Kan hij de verantwoordelijkheid wel aan voor al het wantrouwen jegens de psychiatrie, die zijn boek bij patiënten en a.s.-patiënten veroorzaakte? Hij raakt uit balans en vlucht naar een therapeutische workshop in Amerika en vervolgens naar Poona in India, residentie van goeroe Bhagwan Shree Rajneesh.

De ommekeer
Hij schetst vervolgens alle weerstanden die hij voelt tegenover het massale en dweperige gedoe rondom de Meester. Hij beschrijft uitvoerig zijn ervaringen in verschillende therapeutische groepen, eerst minder geslaagd, geplaagd als hij is door een zware griep en vooral door bovengenoemde weerstanden. Eindelijk echter – gebeukt als hij is – maakt hij in een encountergroep de katharsis door, de zuiverende ommekeer. ,,Het is alsof in de groep nu alles met alles is verbonden, alsof ik alle lijnen zie die ons hier logisch bij elkaar hebben gebracht, alsof ieder van ons in zijn problematiek juist de goede opgave voor de ander is, alsof we in deze konfrontatie precies op elkaar passen en alle konflicten uitdrukkingen zijn van een draad van liefde. Het is een verschrikkelijk geluksgevoel, ,,bliss'', er is geen ander woord voor.''

Discipel van Bhagwan
Hij wordt discipel, sannyasin, van Bhagwan. ,,Ik realiseer me dat ik de beslissing om sannyasin te worden helemaal niet bewust genomen heb. ,,Sannyas'' neemt mij, de beslissing neemt zichzelf, zoals ik ook nu op bepaalde momenten niet meer spreek, maar mijn stem door mij heen klinkt. Zoals nu ook al een paar dagen mijn adem zich in mij beweegt, in golven, alsof ik beademd word, alsof het door me heen ademt. Het is een wonderlijk, machtig gevoel, helemaal niet angstwekkend. Ik observeer het zelfstandig ademen haast op een afstand, alsof mijn ,,ik'' er geen kontrole meer over heeft.''

Nieuwe naam
Van Bhagwan ontvangt hij de nieuwe naam Swami Deva Amrito.

,,Dit zal je nieuwe naam zijn en de nieuwe naam is een nieuwe geboorte. Het is het begin van een leven opnieuw, op een ander niveau, in een volledig andere werkelijkheid. Leven is multidimensionaal en we leven maar op één niveau, het wereldse. Daarom wordt het leven moeizaam, een verveling, want vroeger of later ontdekken we dat het allemaal geen zin heeft, dat het nergens op slaat. Zelfs de existentie lijkt zinloos, omdat zin op het vlak van het alledaagse, wereldse niet bestaat; zin bestaat op een ander niveau: het heilige. Je kunt er allerlei namen aan geven – het heilige, het sakrale, het goddelijke, het religieuze. Zin is een fenomeen van een totaal andere dimensie. Je kunt het in het alledaagse niet vinden. Het ligt niet op de marktplaats van het leven, je kunt het niet kopen en verkopen, het is geen handelswaar. Je kunt het niet maken, omdat alles wat je kunt maken onecht zal zijn. Men moet ontvankelijk worden, receptief. Men moet open zijn op een volledig andere manier dan ooit tevoren. Men moet een venster openen dat men nooit heeft geopend.''
,,Je vrijheid is verminkt, van alle kanten ben je door vele muren omringd geweest. Vernietig al die muren, spring eruit, wees opnieuw een kind en begin met het leven te spelen. En speels zijn betekent in gebed zijn. Gebed is de hoogste vorm van spel en als je dat begrijpt, krijgt gebed onmiddellijk een nieuwe betekenis. Het is de hoogste vorm van spel – spelen met de existentie. Iemand bidt, praat tegen de hemel. Luister eens naar Jezus, zoals hij tot God ,,Abba'' roept. Er is geen God, er is daar geen persoon, maar zie het immense spel van Jezus die tot de existentie ,,Abba'' roept, die ermee in relatie treedt, ermee communiceert''.
,,Voor een outsider is dit nonsens, het is neurotisch. Psychologen zeggen dat Jezus neurotisch was, want met wie praat hij? Dit is een monoloog en hij denkt dat het een dialoog is. Er is daar helemaal niemand! Jezus weet ook dat er niemand is,

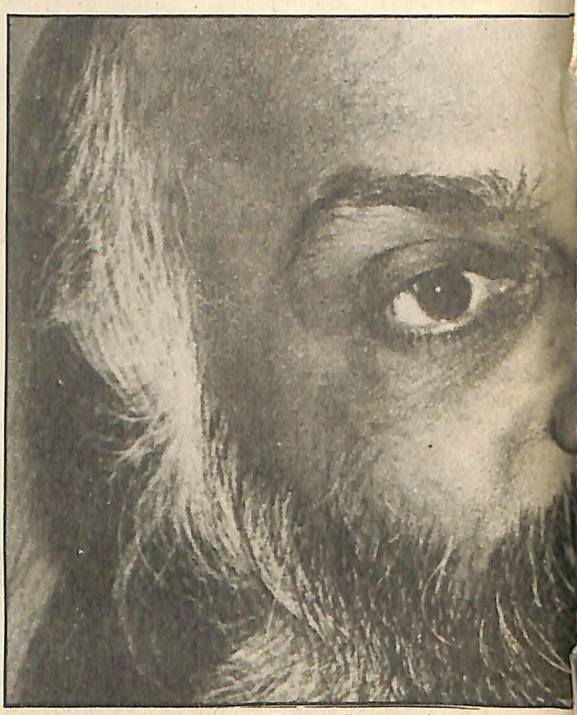

De ,,meester'' Bhagwan Shree Rajneesh

maar er is pure vreugde om ,,Abba'' tot de existentie te roepen, de pure vreugde om in relatie te staan met je eigen oorspronkelijke bron.''

Subliem spel
Ik heb Foudraine met opzet zo uitvoerig geciteerd om aan te geven dat het niet aangaat hem slechts af te doen als de zoveelste Bhagwan-bekeerling. Hij is intelligent, intelligent genoeg om het hele spel rondom Bhagwan door te hebben maar tevens om het daarmee niet af te doen. Hij speelt het spel mee en vindt het heerlijk om in de rol van discipel ene meneer Rajneesh in de rol van nieuwe Christus te dienen. Maar louter en alleen omdat die meneer Rajneesh niet de eerste de beste is en zijn rol zó subliem speelt dat hij anderen stimuleert hun rol ook subliem te spelen. En is het niet de hoogste vorm van zelfverwerkelijking die de mens kan bereiken het vinden en leren spelen van die rol in het levenstoneel, die op het lijf geschreven staat?

chiater Jan Foudraine

aan 'Wie is van Bhagwan'

boek: ,,Oorspronkelijk gezicht'' (Amboboe-. Aan de ene kant had hij nog een uitstekende is van hout?'' (Ambo 1971). Eindelijk eens k, recht voor z'n raap en toch beargumenteerd e aanvoelden – dat we met de psychiatrie op de het medisch model in de psychiatrie, waarbij ls objekten, dingen, benaderden en stelde zich izofreen die zegt: 'ik ben van hout', omdat hij ter . . . Het tweede gevoel dat Albert Nieuw- opgekomen n.a.v. allerlei kranteartikelen en k was gewekt, dat de geflipte psychiater Jan je gewaad met het portretje van Bhagwan op n zich als interessante figuur te rehabiliteren. et lezen geboeid èn geïrriteerd, maar het zijn het denken gezet hebben, zodat het boek hem studeert sociale wetenschappen en filosofie, is

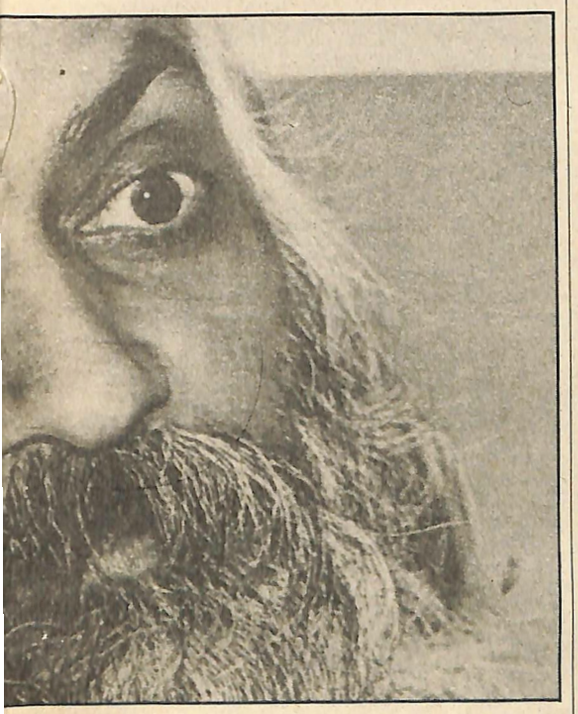

Zo gesteld lijkt het wel humanisme . . . Op de omslagtekst van Bhagwans boek ,,Tantra'' (Ankh Hermes, Deventer 1977) trof ik zelfs de opmerking aan dat Bhagwans ideeën ,,een schakel naar de humanistische filosofie'' vormen.

Drie mogelijkheden

Ik merk nu bij mezelf, dat ik gevoelsmatig met deze recensie drie kanten op kan. Ik kan mijn weerstanden op laten komen en kritiek spuien op de vele aanvechtbare dingen die Foudraine/Bhagwan doen en zeggen ik kan het geheel als in-onze-situatie-niet-ter-zake-doend terzijde leggen èn ik kan tenslotte die elementen eruit pikken, waar ik en wij in het Humanistisch Verbond verder mee kunnen.
Laat ik die drie kanten maar eens opgaan.

Labiele mensen

Allereerst lijkt me een centrale charismatische leidersfiguur, aan wie, alvorens de weg ,,naar zichzelf'' te vinden, totale overgave geëist wordt, levensgevaarlijk. De geschiedenis heeft immers geleerd dat soms geen weg terug meer mogelijk is. Hier komt nog bij, dat het soort Bhagwan-bewegingen speciaal labiele mensen (Foudraine rekent zich daar ook uitdrukkelijk toe) zal aanspreken, mensen die w.b. de zingeving van hun leven met de rug tegen de muur staan: ,,sannyas or suicide''. Uiteraard zullen deze mensen snel omgeturnd worden en, laten we even aannemen – de zin van hun leven, verbonden met Bhagwan – hervinden. Maar hoe kunnen ze in zo'n afhankelijkheids-relatie weer ,,normaal'', d.w.z. min of meer zelfstandig, in onze maatschappij funktioneren? Moeten nu overal weer Bhagwan-kerkjes gesticht worden (zie de indrukwekkende lijst Bhagwan-meditatie-centra achter in Foudraine's boek) en bedevaarten naar Poona georganiseerd worden om deze mensen te voeden? Ze zullen immers zeer kwetsbaar blijven, inderaad ,,als kinderen'', doordat hun ,,sociale zelf'', het sociaal-aangepaste deel van hun identiteit, afgebroken is.
Aanpassing op zich is niet slecht, ja zelfs levensvoorwaarde, het is alleen de vraag waaraan. Een laatste kritiekpunt is het totaal ontbreken van een sociaal-politiek engagement om de sociale voorwaarden voor een menswaardig bestaan te scheppen, zelfs om Bhagwandiscipel te zijn. Hoe moet je volgens Bhagwan de poen voor Poona verdienen??

Andere reaktie

Een andere reaktie die Foudraine's boek bij me teweeg bracht, was die van: wat hebben we in hemelsnaam aan dit soort boeken en dit soort egotripperij? Zijn we bijv. in het Humanistisch Verbond op het ogenblik niet met belangrijker dingen bezig? Is de emancipatie van de buitenkerkelijken, de vrouwen, de mannen, de homo's, de derde wereld niet veel belangrijker dan de juist op deze punten zeer twijfelachtige opvattingen van een meneer uit India? Lopen we met een recensie van zo'n boek niet het gevaar de zinloze diskussie vóór of tegen religieus humanisme weer op te rakelen??

Zin van het leven

Een derde manier van reageren is een positief oppikken van vragen, die Foudraines boek oproept.
De belangrijkste reeks vragen zijn, dunkt me, die aangaande de kwaliteit van het bestaan, vragen die ons als humanist speciaal aangaan. Moeten we tevreden zijn met een louter ,,horizontale'' benadering van het bestaan: zo goed en rechtvaardig mogelijk met elkaar en jezelf omgaan. Of wordt het niet eens tijd om ook in het Humanistisch Verbond weer eens wat duidelijker dan de laatste tijd het geval was (naar mijn indruk) de ,,vertikale'' dimensie te kiezen en onszelf de vraag

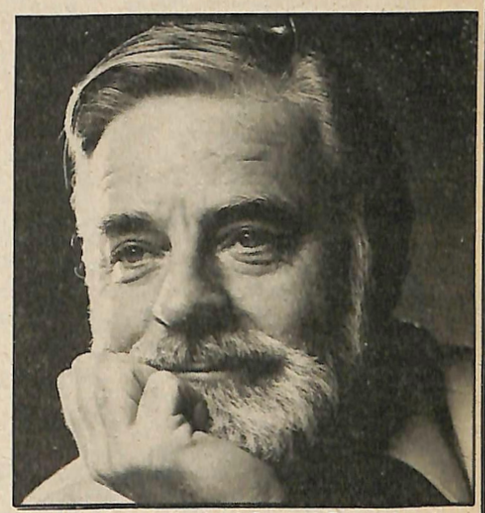

De Bhagwan-discipel Swami Deva Amrito

naar het zijn te stellen: wat is voor ons de zin van het bestaan? Hoe kunnen we aan ons leven meer zin geven? Wat is de funktie hierbij van piekervaringen, religieuze ervaringen, doorbrekingen van het sleurmatige van ons bestaan, allemaal belevingen die Foudraine uitgebreid en boeiend beschrijft. Wat betekent het ,,ergens bij horen'' voor humanisten?
Hebben we ons ego, onze individualiteit, niet te sterk benadrukt? Is zingeving behalve een individueel ook niet een gezamenlijk menselijk avontuur?
Een volgende reeks vragen kunnen we stellen over de wijze waarop we de kwaliteit van het bestaan kunnen verhogen. Wat is de funktie hierbij van spel, ritueel, feest, toneel, meditatie, lichamelijke expressie, ontmoetingsgroepen, en niet te vergeten van het levensbeschouwelijke kader rondom al deze aktiviteiten. N.a.v. de figuur van Bhagwan kunnen we ons afvragen, wat de funktie is van voorbeeld-ige figuren (die we immers in humanistische kring ook kennen) bij het identificatieproces van mensen. Wat maakt zo'n voorbeeld-figuur in humanistische opvatting gevaarlijk en wat maakt hem zinvol en zelfs onontbeerlijk bij het vormings- en helingsproces van mensen?

Het boek van Jan Foudraine heeft zo vele vragen opgeroepen, die daar vanuit de Bhagwan-denkwereld ook een antwoord kregen. Het lijkt me uiterst zinvol om met deze zelfde vragen ook in onze kring verder te gaan worstelen. Foudraines boek kan daarbij een prikkelende aanzet geven en is dan ook warm aanbevolen.

Albert Nieuwland

,,Oorspronkelijk gezicht'' – Een gang naar huis – door Swami Deva Amrito voorheen Jan Foudraine. Uitgeverij Ambo-Baarn. Prijs: f 25,– 263 blz.

Post voor de besturen van de gemeenschappen

Medio januari is aan de besturen van de gemeenschappen (d.w.z. aan de voorzitters en de sekretarissen) weer een goedgevulde enveloppe met brieven en dokumentatie toegezonden vanuit Utrecht. We gaan even kijken wat er in die enveloppe zat:

1. Een brief over kadervorming, die tevens in dit nummer van ,,Humanist'' is opgenomen.
2. Een brief over het funktioneren van de gewesten. Die gaan tegenwoordig in de meeste gewesten niet meer zo goed als vele jaren het geval is geweest. Bovendien willen we meer aandacht besteden aan de kadervorming. Dat geeft aanleiding om het funktioneren van de gewesten eens op de helling te zetten.
3. De mededeling, dat reakties op de diskussienota over de problematiek van de kernbewapening nog tot 15 maart kunnen worden ingezonden. Alle ingezonden reakties worden overwogen bij de formulering van een nieuwe ontwerp-tekst, die in de vergadering van de Verbondsraad van 31 mei a.s. zal worden besproken.
Hierbij is tevens bijgesloten een eksemplaar van de brochure ,,Welke wapens kiezen we?'', uitgegeven door onze dienst geestelijke verzorging voor militairen.
4. Een reeks korte mededelingen, ,,vooraankondigingen'', van landelijke en regionale konferenties, die in de eerste helft van 1980 zullen worden gehouden: regionale besprekingen van de beleidsnota, een landelijke studiedag over de introduktie van professionele geestelijke verzorging in ziekenhuizen (10 mei) en een landelijke dag over humanistische uitvaartbegeleiding.
5. In de reeks dokumentatiebladen voor besturen een nieuwe taakbeschrijving voor penningmeesters en een informatieblad over het werk van de stichting Socrates.
6. Een bijgewerkte lijst van de sprekers, die inleidingen kunnen houden in de gemeenschappen plus opgaven van zes nieuwe sprekers.
7. Tenslotte het verslag van de vergadering van de Verbondsraad van 13 okt. 1979.

Verbondsraad

De volgende vergadering van de Verbondsraad zal worden gehouden op zaterdag, 23 februari a.s. in Utrecht. Aan de orde komen: verslag werkzaamheden hoofdbestuur, begroting 1980, voorstel van de penningmeester voor een wat gewijzigde regeling van de afdracht van hun kontributie-aandeel aan de gemeenschappen en een tweede lezing van het kongresvoorstel van Bilthoven over de deelname van het HV aan het politiek en maatschappelijk bestel.

KAMPEERWEEKEND VOOR JONGEREN

Tijdens het vorige jongerenweekend in Elst hebben enkele deelnemers besloten om een kampeerweekend te organiseren. Dit weekend zal worden gehouden van 15 - 18 mei 1980 (Hemelvaart) in Westelbeers, tussen Tilburg en Eindhoven. We kunnen daar kamperen op een mooi gelegen bosachtig terrein met primitieve voorzieningen.
Als je tussen de 15 en 35 jaar bent , en zin hebt om ook te komen, noteer dan vast plaats en datum in je agenda. In een volgende ,,Humanist'' (april) volgt meer informatie en een aanmeldingsbon.

JONGEREN

Op zaterdag 9 februari van 11.00 tot 17.00 wordt er in het Erasmushuis weer een bijeenkomst gehouden voor aktieve jongeren in de regio. Er zullen oefeningen gedaan worden in gespreksvoering, mede gericht op het komend jongeren weekend.
,,Hoe kun je als deelnemer of begeleider het gesprek vergemakkelijken over persoonlijke, humanistische zaken. Welke problemen kunnen zich voor doen en hoe pak je die aan?''
Belangstellenden zijn van harte welkom.
Inlichtingen Frank de Mink 033-620960 (thuis) of 010-635029 (werk).

REGIO AMERSFOORT

Een aantal mensen in Amersfoort wil graag een open kontaktgroep starten onder de titel: ,,Humanisme in je dagelijks leven.''
We willen ervaringen en inzichten uitwisselen van uit de startvraag: Welke problemen kom je tegen als je bewust vanuit humanistische uitgangspunten je leven probeert vorm te geven?
We verwachten dat vooral zij belangstelling hebben die aktief in hun werk met andere mensen te maken hebben, dus ook huisvrouwen. Ook nieuwe leden en geïnteresseerden zijn van harte welkom. Dit half jaar willen we 5 tot 8 keer bij elkaar komen.
Eerste bijeenkomst: zondagmiddag 14.00 uur 3 februari. M. D. E. Muurhuizen 201, Amersfoort. Inlichtingen Wil de Groot 033-45910

ONTMOETINGSGROEP WAGENINGEN

Op 30 januari zal in Wageningen een informatie-avond worden gehouden over het starten van een ontmoetingsgroep. Deze groep zal dan elke woensdagavond bijeenkomen tussen 6 februari en 26 maart, met een speciaal weekend van 14 tot 16 maart.
De informatie-avond begint om 20.00 uur in gebouw ,,De Wereld'' in Wageningen.
Voor meer informatie: Edith Nagel, tel. 085-334849.

JONGEREN IN UTRECHT

Het is alweer enige tijd geleden, de regionale jongerendag Utrecht. In november vorig jaar kwamen een dertigtal jongeren uit de regio Utrecht bijeen voor een onderlinge kennismaking. Uit deze geanimeerde dag kwam toen heel duidelijk naar voren dat er onder jongere humanisten een duidelijke drang is tot vele aktiviteiten. Om deze kennismakingen voort te zetten, zullen in de toekomst door een kerngroep regelmatig open bijeenkomsten worden georganiseerd. Bedoeling is dat deze bijeenkomsten naast gezellig en open kontakt ook een broeinest zullen zijn voor alle mogelijke specifieke aktiviteiten. Inlichtingen: 03432-2284 en let verder op nadere aankondigingen in de ,,Humanist''.

Het Vierde Humanistische Jongeren Weekend

Na drie fijne weekends is weer een aantal lieden bij elkaar gekomen om de traditie van de jongerenweekends verder te helpen in de vorm van een vierde weekend. Waarom vonden we de vorige weekends fijn en wat is de bedoeling van het komende weekend?
Velen zijn lid van het Humanistisch Verbond geworden, maar misten toch de gelegenheid om eens vooral met leeftijdgenoten te praten over vragen die in hun leven belangrijk zijn. En om eens kennis te maken met het humanisme. De weekends gaven daar een prima gelegenheid voor: je kunt zien, hoe andere jonge humanisten er uit zien, ontdekken dat anderen vaak met dezelfde vragen in hun leven zitten. Je kunt kontakt maken met anderen en vooral in een ontspannen sfeer samen zijn. Mede door de weekends zijn er overal in het land jongeren met elkaar aktief geworden in het Verbond.
Ook van het komende jongerenweekend willen we een gelegenheid maken om als jonge humanist elkaar te ontmoeten, om met elkaar te praten over wat in je eigen leven belangrijk is en op die manier een beetje zicht te krijgen wat humanisme voor jezelf betekent.

vierde jongerenweekend in de Alteveer

Arnhem, 14,15 en 16 maart!

De jeugdherberg de Alteveer ligt op één van de hoogste punten van Arnhem.
Dus ook de Humanist die God een hand wil geven kan zijn gang gaan!
Vul de bon in en gireer f. 60,-- en je doet automatisch mee:

bon

Ik schrijf mij in voor het Jongerenweekend in Arnhem.
Ik gireer f. 60,-- op giro 197930 t.n.v. Centraal Bureau Humanistisch Verbond onder vermelding van Jongerenweekend.
Humanistisch Verbond
Postbus 114 Utrecht

Ik stel prijs op:
O speciaal dieet
O vegatarische maaltijden
O reduktie en/of betalingsregeling
Naam.....
Adres.....
Plaats.....
Postcode.....
Tel.....

Dr. mr. van Dijk over kultuurgeschiedenis en liberalisme

Een liberale visie op Mens en Wereld?

De socioloog en jurist dr. mr. K. van Dijk - tot voor enkele jaren Tweede Kamerlid voor de VVD - heeft in 1979 een boekje gepubliceerd onder de titel: ,,Vanwaar en Waarheen? Geloofsbelijdenis van een liberaal''. Hij ziet als doel en bedoeling van dit werkje ,,een poging om de medemens wat zicht te geven in maatschappij en schepping''. Hij noemt het liever ,,een beschouwing () dan een wetenschappelijke verhandeling''.

In zijn voorwoord dankt de schrijver - die zich herhaaldelijk tot de lezer wendt met ,,Uw schrijver'' - zijn beide vrienden Prof. Dr. Sj. Groenman en Dr. C. D. Saal voor hun kritische begeleiding bij het voltooien van het manuskript. Zij namen de begeleidende funktie - na de dood van Prof. Dr. P. J. Bouman, aan wiens nagedachtenis het werk wordt opgedragen - over. Zij hebben helaas niet kunnen voorkomen dat de ,,geloofsbelijdenis ,,van bovengenoemde liberaal absoluut géén ,,bijdrage'' is geworden ,,aan de verdieping van het liberalisme in Nederland en daar buiten'', zoals de schrijver in zijn voorwoord verwachtte. Van de honderd en dertig pagina's, die het boekje telt, gaan er nog geen twintig over het liberalisme. En wat wordt dan zoal opgemerkt? Een voorbeeld op bladzijde 116: ,,Dan is er een strijd om het naakte bestaan en deze komt in onze dagen op onze aarde nog veel vaker voor dan wij in ons westers komfort soms willen geloven, door aanhoudende droogte, door een rampzalige vloedgolf of door een hevige aardbeving, allemaal signalen, dat wij mensen de ,,natuur'' beslist nog niet de baas zijn . . .''
Toch heeft de schrijver weet van andere zaken dan natuurverschijnselen, want op pagina 109 heeft hij het over ,,vrij radikale maatschappijhervormingen'' en over ,,gigantische problemen als herverdeling van wél aanwezige arbeid en de verdeling van lasten en inkomens''. Hij werkt dit helaas niet verder uit. Ook trouwens zijn liberale uitgangspunten niet.
Bij alle bedenkingen die men kan hebben bij het boekje van dr. Rudolf de Korte, Tweede Kamerlid voor de V.V.D., getiteld ,,Naar een vrije samenleving. Een nieuwliberale toekomstvisie'', geeft het in ieder geval wél liberale uitgangspunten en stof tot nadenken. Dit kan van het werk van Van Dijk niet gezegd worden. Hoewel vastgesteld moet worden dat Van Dijk t.a.v. de menselijke zelfverwerkelijking met meer schroom opereert dan De Korte, die zich nogal op Maslow baseert.
Het grootste gedeelte van het boek van Van Dijk geeft een kultureel-historisch overzicht met af en toe sociologische uitweidingen, zoals waar Van Dijk de dieptesociologie van Gurvitch ter sprake brengt. Over de tussenmenselijke betrekkingen haalt hij Gurvitch aan in een ,,eerste wet'': ,,De intensiteit van de ,,wij-gevoelens'' is omgekeerd evenredig met het aantal mensen, dat bij een bepaalde vorm van samenleving (of bij een maatschappelijke situatie) is betrokken''. Een nuttige overweging méér dan een wet voor al die lieden die méér zien in communes e.d. dan in tweerelaties.
En een ,,tweede wet'': ,,de intensiteit van de tussenmenselijke betrekkingen is recht evenredig aan de vreugde, die men persoonlijk (individueel) aan het samenleven beleeft, omgekeerd evenredig echter aan de druk, die deze vorm van samenleven op de individuele mens uitoefent.''
Misschien kan nu - als deze twee wetten worden gerelateerd - worden vastgesteld: ,,Met méér mensen, méér vreugd? . . .of juist niet!
Wat het kultuur-historisch overzicht betreft - verdeeld in de hoofdstukken ,,gevaren van de wetenschap'', ,,veranderend wereldbeeld'', ,,veranderend mensbeeld'' en ,,veranderend maatschappijbeeld'' - vind ik Bouman's ,,Van Renaissance tot Wereldoorlog'' instruktiever en met meer verbeeldingskracht geschreven en wat de analyse van onze huidige kultuur betreft Van Peursen's ,,Kultuur in stroomversnelling'' rijker aan gedachten en Bouman's ,,Kultuurgeschiedenis van de Twintigste Eeuw'' waardevoller. Waarmee ik niet wil beweren dat wat Van Dijk aanhaalt van Teilhard de Chardin, Jung, Fortmann, Van den Berg, Lievegoed e.a. niet zinvol is, maar naar mijn gevoel is één en ander niet tot één geheel geworden, niet tot een akseptabele synthese verwerkt. En dat is jammer.
Zoals tevens het grote aantal zetfouten te betreuren valt. Uiteraard moeten die toegeschreven worden aan de drukker en niet aan Van Dijk.

Samenvattend zij gekonstateerd dat Van Dijk in zijn kultuur-sociologisch-historisch overzicht behartigenswaardige opmerkingen maakt over de dood, kleinschaligheid, tussenmenselijke betrekkingen, familiebanden, industrialisatie, urbanisatie e.d.- waarbij het cement tussen de beschouwingen niet altijd aanwezig is en soms wat te vaak wordt gezinspeeld op historisch aanvechtbare konstrukties als die van Von Däniken en Charroux met hun science-fictionachtige karakter- wat van zijn liberalisme niet gezegd kan worden. En dat had de ondertitel ,,Geloofsbelijdenis van een liberaal'' toch eigenlijk doen verwachten.

Frans van der Made

- *Vanwaar en Waarheen? Geloofsbelijdenis van een liberaal.*
door dr. mr. K. van Dijk, Van Gorcum, Assen 1979;
- *Van Renaissance tot Wereldoorlog. Een cultuursociologische studie.*
door dr. P. J. Bouman, P. Noordhoff n.v., Groningen 1966[7];
- *Cultuur in stroomversnelling. Strategie van de cultuur.*
door dr. C. A. van Peursen, Elsevier, Amsterdam/Brussel 1976[2];
- *Cultuurgeschiedenis van de Twintigste Eeuw. In Westeuropees perspectief.*
door dr. P. J. Bouman, Elsevier, Amsterdam/Brussel 1977;
- *Naar een vrije samenleving. Een nieuw-liberale toekomstvisie.*
door dr. Rudolf de Korte, Kluwer, Deventer 1979.

VERBOND OP RTV

TELEVISIE

8 februari, 23.00 uur, Nederland 1
OPNIEUW: GOD IN NEDERLAND
GODDIJN VERSUS TIELMAN
Enige tijd geleden werden de resultaten gepubliceerd van een onderzoek naar de beleving van godsdienst en levensbeschouwing in Nederland. Het rapport van dit onderzoek kreeg als titel mee ,,Opnieuw: God in Nederland''.
Volgens het Humanistisch Verbond geeft het rapport een bevooroordeeld beeld van de situatie die in dit opzicht in Nederland zou bestaan. De buitenkerkelijken en met name humanisten komen er nogal bekaaid af. Het rapport is te zeer vanuit een christelijke visie geschreven.
In dit programma een diskussie hierover tussen de verantwoordelijke voor het onderzoek, prof. dr. J. Goddijn, godsdienstsocioloog en de voorzitter van het Humanistisch Verbond, drs. R. Tielman. Diskussieleiding: mevr. M. Zeldenrust.

VIER LEZINGEN

Het Humanistisch Studentenwerk organiseert vier lezingen aan de
Erasmus Universiteit Rotterdam
Dinsdag 5 februari om 17.00 uur: ,,Wat doen humanisten?'' Rob Tielman, socioloog. (Hoboken, colloquiumzaal L).
Dinsdag 12 februari om 16.30 uur: ,,Een humanistische visie op de maatschappij.'' Wim van Dooren, filosoof. (Woudestein, collegezaal 3).
Dinsdag 19 februari om 17.00 uur: ,,Psychotherapie is een religie.'' René Diekstra, klinisch psycholoog. (Hoboken, colloquiumzaal L).
Dinsdag 26 februari om 16.30 uur: ,,Levensovertuiging: moraal en zin'', Jaap van Praag, filosoof. (Woudestein, collegezaal 3).
De bedoeling is om na te gaan of er belangstelling is voor een gespreksgroep Over Humanisme en Wetenschap voor studenten, medewerkers en belangstellenden. Daarnaast wordt er gedacht over een Praatgroep Humanisme, als kennismaking met de levensovertuiging. *Inlichtingen Frank de Mink, tel.: 010 - 635031 of 635029 (werk).*

HV-HOMOWERKGROEP

De volgende bijeenkomsten van de HV-homowerkgroep worden gehouden op donderdag 7 februari en maandag 24 maart, telkens om 20.00 uur in het Erasmushuis, Oudegracht 152 te Utrecht. Iedere belangstellende is welkom. Meer inlichtingen bij Bert Boelaars, postbus 114, Utrecht, tel. 030 - 3181 45.

Religie en erfelijkheid

Volgens de Amerikaanse socioloog E. O. Wilson is de religie als behoefte aan een hogere macht erfelijk bepaald. Wilson komt tot deze konklusie in zijn zojuist verschenen boek 'De Gouden Kooi'. De redenatie is als volgt. Religie is een produkt van de menselijke geest, of liever: van de hersenen. De hersenen bestaan uit cellen, die geregeerd worden door het erfelijk materiaal, de genen. Religie is dus biologisch bepaald, en dus in de evolutie ontstaan. Religieuze gedachten zijn een bijprodukt van de hersenen. Wilson en andere sociobiologen zijn vervolgens geïnteresseerd in het gedrag dat gelovige mensen vertonen. Zij nemen waar dat door de religie de gelovigen in hun gedrag een herkenbare groep vormen; zij zijn zelfs bereid zich voor die groep op te offeren. Op de lange duur komt dit de hele groep ten goede, want het gaat in de evolutie uiteindelijk om de beste overlevingskansen. Voorbeelden zijn de kruistochten en talloze andere godsdiensttwisten, aldus Wilson, die de konklusie van de socioloog Max Weber onderschrijft dat het al in de primitieve religies vooral om wereldse belangen ging: een lang en gezond leven, weinig natuurrampen, en het winnen van de oorlog.
Hoewel er op de theorieën van de in zwang gerakende sociobiologie nog veel valt af te dingen, komt deze tak van wetenschap soms tot opmerkelijke vaststellingen. (BB)

Afghanistan

Van alle kanten wordt op het moment geprotesteerd tegen de Russische inval in Afghanistan. Ook onze voorzitter Rob Tielman, heeft een protestbrief in dit verband ondertekend.

Rietkerk

Blijkens ‚Vrijheid en demokratie' van 16 januari j.l. heeft VVD-fraktieleider Rietkerk een samenwerking met de PvdA ‚weinig realistisch' genoemd: „Niet alleen vanwege de fundamenteel verschillende inzichten over vraagstukken van vrede en veiligheid, maar ook omdat de PvdA nog steeds aankoerst op een dominerende invloed van de overheid op onze ekonomie en samenleving". Het begint langzamerhand op te vallen hoe weinig de heer Rietkerk spreekt over die vele liberale programmapunten waar juist humanisten (ook socialisten) de nadruk op leggen, b.v.: demokratisering, ontzuiling, minderheden, enz. (RT)

ORIËNTATIE

Amerika en de homo's

Amerika . . . het land van de onbegrensde mogelijkheden! Er wordt wel eens beweerd dat alles daar tien jaar op Europa vooruit loopt. Nou, dat geldt dan op z'n minst **niet** voor het etisch en moralistisch denken van veel Amerikanen. Wat dat aangaat is Amerika in veel opzichten een konservatieve, christelijke natie met heel enge ideeën.
Een sterk staaltje mag het onlangs afgekondigde immigratieverbod voor homoseksuelen wel heten. Of eigenlijk bestond dat verbod er al, maar de Amerikaanse regering heeft opdracht gegeven wat strenger op die bepaling toe te zien dan de laatste tijd bij de douane gebruikelijk was geworden. Daarmee is de klok naar Europese maatstaven gemeten wel dertig jaar teruggezet.
Het is humanisten natuurlijk een doorn in het oog te zien hoe een land dat de mensenrechten zo hoog in het vaandel zegt te voeren, zèlf een van de meest fundamentele van die rechten met voeten treedt. Vanuit een humanistische levensbeschouwing zijn homoseksuelen evenmin tweederangs burgers als negers, vrouwen, kommunisten, liberalen of noem maar op. De humanistische werkgroep homoseksualiteit is daarom zeer ingenomen met de kritische vragen die over deze affaire in het Nederlandse parlement zijn gesteld door ons hoofdbestuurslid Frits Bolkestein. De groep steunt van harte het protest dat van alle kanten doorklinkt tegen het diskriminerende besluit van de Amerikaanse regering. Ook internationaal wordt van humanistische zijde aktie overwogen, via de IHEU. We hopen dat men in Washington spoedig tot andere gedachten mag komen.

HOMOWEEKEND

Intussen werkt de HV-homogroep stug door aan een aantal aktiviteiten die gericht zijn op ons eigen land. Want we mogen dan in Nederland in een toleranter klimaat leven, verdraagzaamheid en akseptatie zijn nog twéé dingen. Al langer houdt de werkgroep zich bezig met een hernieuwde doordenking van humanistische visies op seksualiteit en relatie, toegespitst op – uiteraard – homofilie. Om een en ander een bredere basis te geven, maar ook omdat het ons gewoon leuk lijkt, organiseren we in het voorjaar een humanistisch homoweekend. Door middel van deze publikatie willen we de belangstelling daarvoor peilen. Wie geïnteresseerd is kan dat laten weten aan de humanistische homowerkgroep, postbus 114 in Utrecht. Men kan bij ons ook terecht met suggesties voor het programma. We wachten met spanning op veel reakties. (BB.)

Onkerkuilijkheid

Ook onder de kerkuilen neemt de onkerkelijkheid toe. Uit onderzoeken is gebleken dat steeds minder uilen in kerken nestelen. Het percentage is gezakt tot 17 procent. Dat werd dus een wedren tussen de kerk verlatende uilen en kerkgangers. Zouden uilen dan toch hun naam van wijze vogel verdienen?

Het Humanistisch Verbond vraagt

humanistisch geestelijk raadsman of raadsvrouw deeltijdarbeid

voor het Ministerie van Justitie t.b.v. de huizen van bewaring te Haarlem (28 uur per week), Penitentiair Trainingskamp „de Corridor" te Zeeland (N-B) (16 uur per week), de Gevangenis „de Raam" te Grave (8 uur per week).

Taak: humanistische geestelijke verzorging van gedetineerden binnen deze inrichtingen.

Vereist: diploma geestelijk raadsman/raadsvrouw of hiervoor studerend aan het Humanistisch Opleidingsinstituut te Culemborg. Ervaring en universitaire opleiding strekken tot aanbeveling.

Salaris: afhankelijk van leeftijd, opleiding en ervaring van *f* 3110,– tot max. *f* 6023,– per maand (bij volledige werkweek).

Bovengenoemde salarissen zijn exclusief 8% vakantie-uitkering.

Sollicitaties inzenden binnen 14 dagen na verschijning van dit blad, aan de directeur van het Humanistisch Verbond, Postbus 114, 3500 AC Utrecht.